

Головний редактор:

Клименко А. П.,

ректор Чорноморського державного
університету імені Петра Могили, д.т.н.,
професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, Президент Асоціації університетів
України

Заступники головного редактора:

Федоренко В. Г.,

д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, академік УАН

Ємельянов В. М.,

д.держ.упр., професор, директор Інституту державно-
го управління Чорноморського державного універси-
тету імені Петра Могили

Відповідальний секретар:

Кучеренко Г. Б.

Члени редакційної колегії:

Антонова А. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри
обліку і аудиту Чорноморського державного університету
імені Петра Могили

Бакуменко В. Д., д.держ.упр., професор, проректор з на-
кової роботи Академії муніципального управління

Бистряков І. К., д.е.н., професор, завідувач відділу ДУ
«Інститут економіки природокористування та сталого роз-
витку НАН України»

Великий Ю. В., д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту
Чорноморського державного університету імені Петра Мо-
гили

Горлачук В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри Чорно-
морського державного університету імені Петра Могили

Дацій Н. В., д.держ.упр., доцент, професор кафедри Ака-
демії муніципального управління

Дацій О. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри Академії му-
ніципального управління

Денисенко М. П., д.е.н., професор, професор кафедри Київ-
ського національного університету технологій та дизайну
Анджеї Стельмах, доктор політичних наук, професор, за-
відувач кафедри політичних систем Університету імені
Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Тадеуш Валлас, доктор політичних наук, професор, декан
факультету політичних наук та журналістики Університету
імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Джерзі Бабяк, доктор політичних наук, професор, заступ-
ник декану факультету політичних наук та журналістики
Університету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Завізна Н. С., д.е.н., доцент, провідний науковий співробіт-
ник відділу стратегії сталого розвитку та інвестиційно-інно-
ваційної політики Науково-дослідного економічного Інсти-
туту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Івашова А. М., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри
Академії митної служби України

Кальниш Ю. Г., д.держ.упр., с.н.с., професор кафедри пар-
ламентаризму та політичного менеджменту Національної
академії державного управління при президентові України

Коваль Г. В., д.держ.упр., завідувач кафедри, професор каф-
едри соціальної роботи, управління і педагогіки Чорно-
морського державного університету імені Петра Могили

Кузьменко О. Б., д.е.н., професор, заступник декана Чорно-
морського державного університету імені Петра Могили

Плеханов Д. О., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри дер-
жавної служби Чорноморського державного університету
імені Петра Могили

Савченко О. Ф., д.е.н., професор, професор кафедри Пол-
тавського університету економіки та торгівлі

Сиченко В. В., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри
Дніпропетровського державного аграрного університету

Сорока С.В., д.держ.упр., професор кафедри місцевого сам-
оврядування, регіонального розвитку та політичної аналі-
тики Чорноморського державного університету імені Пет-
ра Могили

Сорока М. П., д.держ.упр., професор, народний депутат
України

Федоренко С. В., доцент кафедри інформаційних систем і
технологій ПК ДСЗУ, академік академії будівництва Украї-
ни, к.т.н., доцент

Чорна А. О., д.е.н., професор, завідувач кафедри мене-
джменту та адміністрування Вінницького торговельно-
економічного інституту Київського національного торговель-
но-економічного університету

Шамрай В. О., д.держ.упр., професор, професор кафедри
Академії праці та соціальних відносин

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 21 листопад 2015 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.

Виходить 2 рази на місяць.

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

*Журнал включено до переліку наукових фахових
видань України, в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових ступенів доктора і кандидата наук з
ЕКОНОМІКИ*

*(наказ Міністерства освіти і науки України № 747
від 13.07.2015)*

Свідоцтво КВ № 17597-6447ПР від 29.03.2011 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 537-14-33

Тел./факс: (044) 458-10-73

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.investplan.com.ua

Засновники:

*Чорноморський державний університет імені
Петра Могили,
ТОВ "ДКС Центр"*

Видавець:

ТОВ "ДКС Центр"

Відділ інформації

Стаднік С. Б.

Відділ реклами

Чурсіна А. М.

Коректор

Строганова Г. М.

Ком'ютерна верстка

Полулященко А. В.

Технічне забезпечення

Дідук Б. Б.

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе відповідальність
рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Чорноморського
державного університету імені Петра Могили 29.10.15 р.

Підписано до друку 04.11.15 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 27,2.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 0411/1.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

Головний редактор:

Клименко А. П.,

ректор Чорноморського державного
університету імені Петра Могили, д.т.н.,
професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, Президент Асоціації університетів
України

Заступники головного редактора:

Федоренко В. Г.,

д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, академік УАН

Ємельянов В. М.,

д.держ.упр., професор, директор Інституту державно-
го управління Чорноморського державного універси-
тету імені Петра Могили

Бистряков І. К.,

д.е.н., професор, завідувач відділу ДУ «Інститут
економіки природокористування та сталого розвитку
НАН України»

Відповідальний секретар:

Кучеренко Г. Б.

Члени редакційної колегії:

Антонова А. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри
обліку і аудиту Чорноморського державного університету імені
Петра Могили

Антонов А. В., д.держ.упр., доцент кафедри соціальної робо-
ти, управління і педагогіки Чорноморського державного уні-
верситету імені Петра Могили

Бакуменко В. Д., д.держ.упр., професор, проректор з науко-
вої роботи Академії муніципального управління

Беглиця В. П., д.держ.упр., доцент, проректор з наукової робо-
ти Чорноморського державного університету імені Петра Мо-
гили

Великий Ю. В., д.е.н., професор Чорноморського державно-
го університету імені Петра Могили

Горлачук В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри Чорно-
морського державного університету імені Петра Могили

Дацій Н. В., д.держ.упр., доцент, професор кафедри Академії
муніципального управління

Дацій О. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри Академії
муніципального управління

Анджей Стельмах, доктор політичних наук, професор, заві-
дувач кафедри політичних систем Університету імені Ада-
ма Міцкевича (м.Познань, Польща)

Тадеуш Валлас, доктор політичних наук, професор, декан фа-
культету політичних наук та журналістики Університету імені
Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Джерзі Бабяк, доктор політичних наук, професор, заступник
декана факультету політичних наук та журналістики Універ-
ситету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Євтушенко О. Н., д.політ.н., професор, завідувач кафедри
місцевого самоврядування, регіонального розвитку та політич-
ної аналітики Чорноморського державного університету імені
Петра Могили

Завізна Н. С., д.е.н., доцент, провідний науковий співробіт-
ник відділу стратегії сталого розвитку та інвестиційно-іннова-
ційної політики Науково-дослідного економічного Інституту
Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Івашова А. М., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри Ака-
демії митної служби України

Кальниць Ю. Г., д.держ.упр., с.н.с., професор кафедри парла-
ментаризму та політичного менеджменту Національної ака-
демії державного управління при президентові України

Коваль Г. В., д.держ.упр., завідувач кафедри, професор кафедри
соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського
державного університету імені Петра Могили

Кузьменко О. Б., д.е.н., професор, заступник декана Чорно-
морського державного університету імені Петра Могили

Плеханов Д. О., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри дер-
жавної служби Чорноморського державного університету імені
Петра Могили

Савченко О. Ф., д.е.н., професор, професор кафедри Полтавсь-
кого університету економіки та торгівлі

Сиченко В. В., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри Дніпро-
петровського державного аграрного університету

Сорока С. В., д.держ.упр., професор кафедри місцевого само-
врядування, регіонального розвитку та політичної аналітики
Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Сорока М. П., д.держ.упр., професор, народний депутат України

Шалфай В. О., д.держ.упр., професор, професор кафедри Ака-
демії праці та соціальних відносин

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 21 листопад 2015 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.

Виходить 2 рази на місяць.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

*Журнал включено до переліку наукових фахових
видань України, в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових ступенів доктора і кандидата наук з
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
(наказ Міністерства освіти і науки України № 1528
від 29.12.2014)*

Свідоцтво КВ № 17597-6447ПР від 29.03.2011 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 537-14-33

Тел./факс: (044) 458-10-73

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.investplan.com.ua

Засновники:

*Чорноморський державний університет імені
Петра Могили,
ТОВ "ДКС Центр"*

Видавець:

ТОВ "ДКС Центр"

Відділ інформації

Стаднік С. Б.

Відділ реклами

Чурсіна А. М.

Коректор

Строганова Г. М.

Комп'ютерна верстка

Полулященко А. В.

Технічне забезпечення

Дідук Б. Б.

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.
Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
За зміст та достовірність реклами несе відповідальність
рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Чорноморського
державного університету імені Петра Могили 29.10.15 р.
Підписано до друку 04.11.15 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 27,2.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 0411/1.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 21 листопад 2015 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Денисюк О. М.

Аналіз інвестиційного середовища України: сучасні тенденції та перспективи 7

Майорова Т. В., Крук В. В., Шевчук Я. В.

Капітальні інвестиції: сутність та проблеми реалізації в кризових умовах 12

Хорішко К. С.

Удосконалення управлінського інструментарію в напрямі підвищення процесів ефективного формування інвестиційної привабливості господарських структур 17

Луняк І. В.

Заробітна плата як найважливіший фактор реалізації інвестиційно-інноваційної моделі розвитку 21

Братковська К. О.

Підвищення економічної ефективності інвестицій у програми енергозбереження 25

Резнікова Н. В., Іващенко О. А.

Перспективи укладання і потенційні економічні ефекти регіональних торговельних угод в Північно-Східній Азії: аспекти незалежності в контексті нового регіоналізму 29

Момотюк Л. Є.

Фінансова звітність у забезпеченні статистичного аналізу діяльності підприємств 35

Короткевич О. В.

Єдиний податок: формування та вплив на доходи бюджету України 39

Маниліч М. І.

Соціально-економічне становище та пріоритетні напрями розвитку Хотинського району Чернівецької області 45

Поплюйко Я. В.

Аналіз структурних змін у розміщенні грошової маси 49

Обиход Г. О., Омельченко А. А., Острівський І. В.

Проблеми та перспективи розвитку транскордонних кластерів еколого-економічної орієнтації у західних регіонах України 55

Федорченко О. Є.

Актуальні проблеми управління дебіторською заборгованістю на підприємстві 60

Добринь С. В.

Вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на фінансові ресурси підприємств машинобудівної галузі України 64

Трубнік Т. Є.

Бенчмаркінг конкурентних переваг регіональних господарств м. Києва та Київської області 68

Матвійчук О. В.

Методологічні аспекти еколого-економічного оцінювання використання водних ресурсів 74

Денисенко М. П., Коргун О. П.

Інновації на страховому ринку України 79

Венгерук Н. П., Васюк К. М.

Стан та перспективи підвищення ефективності виробництва продукції птахівництва 83

Стойка С. О.

Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі України в умовах економічної нестабільності 86

Петрищенко Н. А.

Проблеми формування регіональних стратегій в Україні 91

Семенюк В. О.

Інституційно-управлінський підхід до побудови фінансової структури корпорацій 97

Суханова А. В.

Конкурентні переваги і стратегія регіонів у сукупності відносин конкурентоспроможності 103

Стрекаль О. О.

Зовнішній фінансовий аудит у компанії нафтогазового сектору 108

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 21 листопад 2015 р.

У НОМЕРІ:

Державне управління

Волянський П. Б.

Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях 113

Григоренко Н. В.

Моніторинг та оцінка результативності надання державних послуг
у сфері цивільного захисту 118

Добрянський Я. В.

Регулювання системи зайнятості на сільських
територіях 122

Дергач А. В.

Теоретичні підстави прийняття ефективних рішень в управлінні міграційними
процесами 126

Котенко С. А.

Нормативно-правове забезпечення державної фінансової політики за чинником
людського розвитку 130

Чеберяк Ю. П.

Житловий фонд як об'єкт державного управління в умовах ринкових
перетворень 136

Стучинська Н. П.

Безпекові можливості громадянського суспільства:
економічний аспект 142

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛУ

- У статті з лівого боку має стояти індекс УДК (реєстр – «ВСЕ ПРОПИСНЫЕ»).
- Ініціали та прізвище автора. Через кому після ПІБ зазначається науковий ступінь, вчене звання, посада, науковий заклад (мовою статті та англійською мовою).
- Назва статті (реєстр – «Как в предложениях») мовою статті та англійською мовою.
- Анотація мовою статті та англійською мовою.
- Ключові слова (5—8 слів) мовою статті та англійською мовою.
- Текст статті.

У статті, згідно постанови Президії Вищої атестаційної комісії України «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України» від 15 січня 2003 р. № 7-05/1, повинні міститись (із виділенням у тексті) такі елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі; список використаних джерел (оформлюється за новими вимогами, які опубліковані у Бюлетні ВАК України, № 3, 2008).

Згідно нових правил, які враховують вимоги міжнародних систем цитування, автори статей повинні давати список літератури в двох варіантах: один на мові оригіналу і окремим блоком той же список літератури (References) в романському алфавіті (harvard reference system), повторюючи в ньому всі джерела літератури, незалежно від того, чи є серед них іноземні

— Обсяг рукопису — 15—25 тис. знаків, включаючи рисунки, таблиці.

— Стаття повинна бути виконана у форматі А-4 текстового редактора Microsoft Word for Windows (шрифт – Times New Roman) у вигляді файлу з розширенням .doc або .rtf для Microsoft Word (версія 97-2003). Файли статті обов'язково повинні бути збережені в форматі .doc або .rtf.

— Ілюстративний матеріал повинен бути поданий чітко і якісно у чорно-білому вигляді. Посилання на ілюстрації в тексті статті обов'язкові. Рисунки, виконані у MS Word, потрібно згрупувати; вони повинні бути єдиним графічним об'єктом. Для рисунків, зроблених в програмі Excel, потрібно додатково до статті відправити файл Excel (2003).

— Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation і нумеруються з правого боку.

Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Надані матеріали не повертаються.

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 21 / 2015

CONTENTS:

Economy

Denysiuk O.

ANALYSIS OF THE INVESTMENT ENVIRONMENT IN UKRAINE: MODERN TRENDS AND PROSPECTS 7

Mayorova T., Kruk V., Shevchuk I.

CAPITAL INVESTMENT: THE NATURE AND PROBLEMS OF IMPLEMENTATION IN CRISIS 12

Khorishko K.

AN IMPROVEMENT OF ADMINISTRATIVE TOOL IS IN DIRECTION OF INCREASE OF PROCESSES
OF THE EFFECTIVE FORMING OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF ECONOMIC STRUCTURES 17

Luniak I.

SALARY AS AN IMPORTANT FACTOR OF REALIZATION OF INVESTMENT-INNOVATIVE MODEL OF DEVELOPMENT 21

Bratkovska K.

IMPROVING COST EFFECTIVENESS OF INVESTMENTS IN ENERGY EFFICIENCY PROGRAMS 25

Reznikova N., Ivashchenko O.

PROSPECTS OF SIGNING REGIONAL TRADE AGREEMENTS IN NORTH-EASTERN ASIA AND THEIR POTENTIAL
ECONOMIC EFFECTS: ASPECTS OF NEO-DEPENDENCY IN THE CONTEXT OF NEW REGIONALISM 29

Momotyuk L.

FINANCIAL REPORTING IN STATISTICAL ANALYSIS OF ENTERPRISES ACTIVITY 35

Korotkevych O.

SINGLE TAX: ORIGIN AND IMPACT ON BUDGET REVENUES IN UKRAINE 39

Manylich M.

SOCIAL AND ECONOMIC SITUATION AND PRIORITY DIRECTIONS OF KHOTYN DISTRICT, CHERNIVTSI REGION 45

Popliuiko Ya.

THE ANALYS OF THE STRUCTURE CHANGES IN THE PLACEMENT OF MONYE SUPPLY 49

Obikhod A., Omelchenko A., Ostrovskiy I.

PROBLEMS AND PROSPECTS OF TRANSBOUNDARY CLUSTERS DEVELOPMENT
OF ECOLOGICAL-ECONOMIC ORIENTATION IN THE WESTERN REGIONS OF UKRAINE 55

Fedorchenko O.

ACTUAL PROBLEMS OF MANAGEMENT OF ACCOUNTS RECEIVABLE IN THE ENTERPRISE 60

Dobryn S.

IMPACT FACTORS EXTERNAL AND INTERNAL ENVIRONMENT ON THE FUNDS ENTERPRISES
OF MACHINE BUILDING INDUSTRY UKRAINE 64

Trubnik T.

COMPETITIVE ADVANTAGES' BENCHMARKING OF THE REGIONAL ECONOMY OF KYIV CITY
AND KYIV'S REGION 68

Matviichuk O.

METHODOLOGICAL ASPECTS OF ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASSESSMENT OF WATER RESOURCES 74

Denisenko M., Korgun O.

INNOVATION IN THE INSURANCE MARKET OF UKRAINE 79

Vengeruk N., Vasjuk K.

STATE AND PROSPECTS OF IMPROVING THE EFFICIENCY OF POULTRY PRODUCTION 83

Stoyka S.

PROBLEMS AND PROSPECTS OF TOURISM INDUSTRY IN UKRAINE IN TERMS OF ECONOMIC INSTABILITY 86

Petryshchenko N.

FORMATION PROBLEMS OF REGIONAL STRATEGIES IN UKRAINE 91

Semenyuk V.

INSTITUTIONAL-MANAGEMENT APPROACH TO BUILDING THE FINANCIAL STRUCTURE
OF CORPORATIONS 97

Sukhanova A.

COMPETITIVE ADVANTAGES AND STRATEGY OF REGIONAL RELATIONS TOGETHER COMPETITIVENESS 103

Strekal O.

EXTERNAL FINANCIAL AUDIT OF THE OIL AND GAS SECTOR 108

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 21 / 2015

CONTENTS:

Public administration

Volyanskyi P.

POPULATION TRAINING TO OBTAIN DISASTER RESPONSE SKILLS 113

Grigorenko N.

MONITORING AND EFFECTIVENESS EVALUATION OF PUBLIC SERVICES IN THE FIELD
OF CIVIL PROTECTION 118

Dobriansky Ya.

REGULATION OF EMPLOYMENT IN RURAL AREAS 122

Dergach A.

THE THEORETICAL BASIS OF THE ACCEPTANCE OF EFFECTIVE DECISIONS
ARE IN ADMINISTRATION MIGRATORY PROCESSES 126

Kotenko S.

REGULATORY SUPPORT OF THE STATE FINANCIAL POLICY BEHIND CRITERION
OF HUMAN DEVELOPMENT 130

Cheberiak Yu.

HOUSING STOCK AS AN OBJECT OF PUBLIC ADMINISTRATION IN TERMS OF MARKET
REFORMS 136

Stuchinska N.

POSSIBILITIES OF SAFETY OF CIVIL SOCIETY:
ECONOMIC ASPECT 142

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛУ

- У статті з лівого боку має стояти індекс УДК (реєстр – «ВСЕ ПРОПИСНЫЕ»).
- Ініціали та прізвище автора. Через кому після ПІБ зазначається науковий ступінь, вчене звання, посада, науковий заклад (мовою статті та англійською мовою).
- Назва статті (реєстр – «Как в предложениях») мовою статті та англійською мовою.
- Анотація мовою статті та англійською мовою.
- Ключові слова (5—8 слів) мовою статті та англійською мовою.
- Текст статті.

У статті, згідно постанови Президії Вищої атестаційної комісії України «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України» від 15 січня 2003 р. № 7-05/1, повинні міститись (із виділенням у тексті) такі елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі; список використаних джерел (оформлюється за новими вимогами, які опубліковані у Бюлетні ВАК України, № 3, 2008).

Згідно нових правил, які враховують вимоги міжнародних систем цитування, автори статей повинні давати список літератури в двох варіантах: один на мові оригіналу і окремим блоком той же список літератури (References) в романському алфавіті (harvard reference system), повторюючи в ньому всі джерела літератури, незалежно від того, чи є серед них іноземні

- Обсяг рукопису — 15—25 тис. знаків, включаючи рисунки, таблиці.
- Стаття повинна бути виконана у форматі А-4 текстового редактора Microsoft Word for Windows (шрифт – Times New Roman) у вигляді файлу з розширенням .doc або .rtf для Microsoft Word (версія 97-2003). Файли статті обов'язково повинні бути збережені в форматі .doc або .rtf.
- Ілюстративний матеріал повинен бути поданий чітко і якісно у чорно-білому вигляді. Посилання на ілюстрації в тексті статті обов'язкові. Рисунки, виконані у MS Word, потрібно згрупувати; вони повинні бути єдиним графічним об'єктом. Для рисунків, зроблених в програмі Excel, потрібно додатково до статті відправити файл Excel (2003).
- Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation і нумеруються з правого боку.

Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Надані матеріали не повертаються.

УДК 658.16

С. В. Добрын,
к. е. н., доцент,

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, Харків, Україна

ВПЛИВ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

S. Dobryn,
PhD, Associate professor, S. Kuznets Kharkiv National University of Economics

IMPACT FACTORS EXTERNAL AND INTERNAL ENVIRONMENT ON THE FUNDS ENTERPRISES OF MACHINE BUILDING INDUSTRY UKRAINE

Стаття присвячена дослідженню основних загальнодержавних та внутрішньогалузевих чинників, що здійснюють суттєвий впливають на фінансову стійкість підприємств машинобудівної галузі України. Проведено аналіз сучасного стану відповідної галузі, визначені проблемні складові, основні фактори внутрішнього та зовнішнього середовища та шляхи зниження негативно-го впливу зазначених факторів на стан фінансових ресурсів вітчизняних підприємств.

The article investigates the main national and internal factors that have a significant impact on the financial stability of the machine-building enterprises of Ukraine. The analysis of the current state of the industry identified the components, the main factors internal and external environment and ways to reduce the negative impact of these factors on the financial resources of domestic enterprises.

Ключові слова: фінансові ресурси, фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, внутрішньогалузеві чинники, виробнича діяльність, галузь виробництва, економічні зв'язки.

Key words: financial resources, factors external and internal environment, intra factors, production activities, industry production, economic ties.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

До складу найбільш небезпечних структурних диспропорцій у розвитку вітчизняного промислового комплексу відносяться насамперед високий рівень енергетичної та капіталоемності виробництва, а також надвелика частка проміжного споживання ресурсів та готової продукції у загальних об'ємах переважної більшості видів економічної діяльності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

Основні питання управління фінансовими ресурсами підприємства висвітлені в працях вітчизняних та зарубіжних вчених таких, як: С. Васильчак, О. Жидяк, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Кінах, В. Семіноженко, А. Фінагін, В. Трубочанін, Н. Яновський [1; 2; 5; 6] та ін. Однак, розгляд цього питання в межах аналізу машинобудівної галузі країни потребує більшого вивчення.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на стан фінансових ресурсів підприємств машинобудівної галузі України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Характерна особливість структурної побудови економіки України у цілому та вітчизняного промислового комплексу зокрема полягає у наявності складного ком-

плексу між- та внутрішньогалузевих зв'язків, що є особливо характерним для обробної промисловості, насамперед — галузі машинобудування та металообробки. Саме у сфері здійснення зазначених господарських взаємовідносин відбувається формування основної частки нової вартості, а від ефективної системи формування та використання фінансових ресурсів чималою мірою залежить досягнення належного рівня конкурентоспроможності кінцевої продукції машинобудування та забезпечення сталості конкурентних переваг підприємств галузі.

Спеціалізація в машинобудуванні визначається профілем машинобудівних підприємств і характером продукції, що виробляється, — масовим, дрібно- і великосерійним, індивідуальним. Найбільшого поширення у галузі набула предметна (випуск кінцевих продуктів, збиральне виробництво), технологічна (спеціалізація на випуск напівфабрикатів — литва, заготовки) і подетальна спеціалізація (випуск деталей, вузлів, агрегатів для комплектування машин та устаткування). В цілому поглиблення спеціалізації в галузі дає можливість для скорочення питомих витрат на виробництво, що, в свою чергу, обумовлює зростання економічних вигод від нарощування масового і великосерійного виробництва.

Вибірковий характер територіально-галузевого розміщення вітчизняного машинобудівного комплексу обумовили виникнення численних труднощів у процесі адаптації підприємств галузі до нових вимог. З одного боку,

Таблиця 1. Динаміка випуску основних видів продукції машинобудування у 1990—2014 рр.

Вид продукції	Випуск продукції, за роками										
	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Верстати металорізальні, штук	37033	9217	5966	2950	2391	1986	1370	1346	1151	824	378
Верстати деревообробні, штук	8248	9647	5547	4290	2563	1655	1072	1401	1733	1670	3743
Ковальсько-пресові машини, штук	10858	2510	1379	614	492	319	270	352	424	429	298
Екскаватори, штук	11162	2923	2316	534	330	289	201	159	124	199	378
Вантажні автомобілі, тис. штук	27,9	11,7	6,5	4,2	3,4	4,8	7,8	11,2	6,8	2,4	2,2
Легкові автомобілі, тис. штук	155,6	93,6	58,7	6,9	2,1	25,8	9,7	17,2	26,3	43,5	96,1
Автобуси, штук	12628	3331	2165	1034	1737	2404	2001	3547	2398	2040	2558
Трактори, штук	106221	15989	10386	5428	4645	3248	4984	4034	3640	2680	4556
Холодильники, тис. штук	903	653	562	431	382	390	409	451	509	581	504
Електропилососи, тис. штук	1073	405	285	114	132	123	128	109	112	83,4	66,4
Телевізори, тис. штук	3774	821	315	118	49,6	92,8	81,1	62,4	52,8	45,5 ¹	415

Закінчення табл. 1

Вид продукції	Випуск продукції, за роками										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^{*2}
Верстати металорізальні, штук	496	409	289	336	307	97	76	103	108	117	66
Верстати деревообробні, штук	4165	3482	3554	3160	2466	1419	1409	1485	2047	1300	1000
Ковальсько-пресові машини, штук	165	99	161	160	116	44	46	22	51	11	7
Екскаватори, штук	599	584	813	1044	921	143	114	116	78	48	... ^{*1}
Вантажні автомобілі, тис. штук	1,4	2,2	12,1	11,4	11,8	2,5	4,9	3,2	2,9	2,0	1,2
Легкові автомобілі, тис. штук	16,1	17,1	26,7	38,0	40,2	65,7	75,3	97,5	69,7	45,8	25,9
Автобуси, штук	2598	4655	7660	9127	10188	1502	2723	3745	3594	2600	900
Трактори, штук	5806	5543	3703	5282	6339	1445	5189	6847	5280	4300	4100
Холодильники, тис. штук	581	711	731	824	557	325	412	228	226	265	39,7
Електропилососи, тис. штук	53,3	37,5	9,2	1,2	... ^{*1}	—	—	—	—	—	—
Телевізори, тис. штук	443	651	431	507	558	238	69,3	165	391	315	438

...^{*1} — дані вилучено з метою забезпечення виконання вимог ЗУ "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації.

...^{*2} — без урахування тимчасово окупованої АР Крим, м. Севастополя та частини зони проведення АТО.

Джерело: узагальнено за [3].

недостатній рівень якості значної частки асортименту продукції, що випускалася, на тлі загального поширення кризових явищ в національній економіці та прогресуючого зменшення платоспроможного попиту споживачів у 1990—1999 рр. призвів до обвального спаду обсягів машинобудівного виробництва. З іншого боку, розпад єдиного народногосподарського комплексу став причиною не тільки втрати значної частки споживачів у інших державах, але й обумовив різкий розрив економічних зв'язків з традиційними партнерами і постачальниками. Згортання виробництва відбувалося майже за усім спектром машин та обладнання, що виготовлялися підприємствами машинобудівного комплексу (див. табл. 1).

Дані таблиці 1 щодо зміни динаміки випуску деяких видів продукції машинобудування у 1990—2014 рр. наочно представлені на рисунку 1.

Зазначені вище дані (табл. 1 та рис. 1) свідчать про стрімке скорочення обсягів виробництва основних видів продукції машинобудування. Така ситуація є наслідком впливу дії численних негативних чинників, що в свою чергу призводять до погіршення фінансово-економічного стану вітчизняних підприємств, відсутності необхідного обсягу фінансових ресурсів та їх некредитоспроможності, наслідком чого стає поступове згортання виробництва в цій галузі.

Не менш суттєвими є також перешкоди економічного, політичного, правового характеру. Тому, найбільш реальним і перспективним напрямком стабілізації фінансової стійкості підприємств вітчизняного машинобудування є насамперед налагодження внутрішньогалузевих зв'язків, у стані яких в ході процесів ринкового реформування економіки також виявилися відчутні руйнівні тенденції.

Найбільш масштабним з негативних явищ такого роду стала "криза неплатежів", яку перенесли вітчизняні підприємства протягом 1993—1998 рр. Головним наслідком кризи неплатежів і поширення бартерних угод

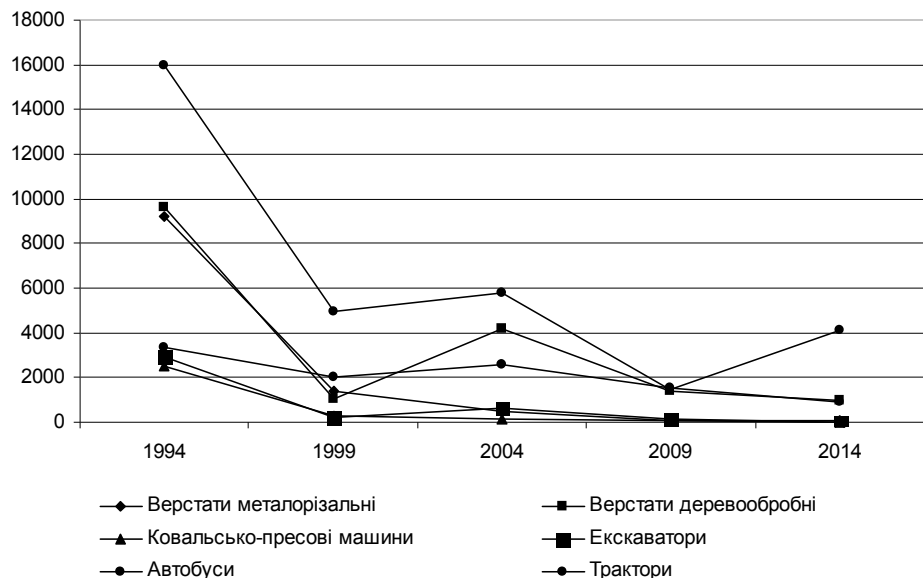

Рис. 1. Динаміка випуску основних видів продукції машинобудування у 1994—2014 рр.

насамперед стало стрибкоподібне зростання транзакційних витрат. А. Фінагін, В. Трубочанін [5, с. 14] зазначають з цього приводу, що вітчизняні промислові підприємства, які за територіальною та виробничою ознаками належать до однорідних кластерів, на цей час відокремлені не тільки економічно, але й системою взаємної недовіри. М. Яновський [6] зазначає на необхідності активізації процесів з економічної інтеграції суб'єктів господарювання, роз'єднаних негативною дією кризи неплатежів та розривів виробничих ланцюжків, а також вказує на доцільність посилення державного регулювання у цій сфері.

Таким чином, дослідження впливу зовнішніх факторів розвитку на стан фінансових ресурсів вітчизняних підприємств машинобудівної галузі промисловості дає підстави щодо наявності суттєвих перешкод і ускладнень у цій сфері, зокрема обумовлених наступними обставинами:

- нераціональною галузевою структурою та територіальним розміщенням підприємств галузі, які склалися за часи адміністративного регулювання економіки;
- вибірковою спеціалізацією більшості підприємств вітчизняного машинобудування, яка також сформувалася за радянські часи;
- суттєвим скороченням попиту на продукцію машинобудування всередині та за межами України;
- високим рівнем проміжного споживання ресурсів та матеріалоємності виробництва зокрема за умови територіальної віддаленості від джерел постачання, дефіцитності та високої вартості багатьох видів ресурсів;
- недосконалістю механізму організації міждержавного співробітництва, а також надзвичайно сильним негативним впливом позаекономічних (насамперед — політичних) чинників у цій сфері;
- недосконалістю державного регулювання фінансово-економічних відносин підприємств на національному та регіональному рівнях.

Коло основних передумов та причин стрімкого спаду вітчизняного виробництва машин та обладнання є надзвичайно широким. Негативний вплив на виробничу діяльність підприємств галузі надали як чинники зовнішнього, так і внутрішнього походження.

Так, до основних та найбільш впливових чинників зовнішнього середовища відносяться:

- несформованість інституціональних засад ринкової економіки;
- загальна нестабільність середовища господарювання;
- нераціональна галузева структура та територіальне розміщення підприємств;
- вибіркова спеціалізація більшості підприємств;
- розрив традиційних зв'язків з партнерами із інших пострадянських країн;
- тривала фінансова і бюджетна криза;
- падіння доходів населення як кінцевого споживача продукції промисловості;
- різке скорочення попиту на продукцію машинобудування;
- розрив традиційних зв'язків з партнерами із інших пострадянських країн;
- високий рівень проміжного споживання ресурсів та матеріалоємність машинобудівного виробництва;
- недосконалість механізму міждержавного співробітництва;

— недосконалість державного регулювання діяльності підприємств на національному та регіональному рівнях та ін.

До складу внутрішньогалузевих чинників відносяться:

- падіння обсягів виробництва у галузі;
- нестача досвіду функціонування у ринкових умовах;
- недостатній рівень конкурентоспроможності машин та обладнання, що виробляються;
- обмеженість фінансово-інвестиційних можливостей;
- низький рівень інноваційної активності вітчизняних промисловців;
- відсутність активних маркетингових заходів щодо розширення ринку збуту машинобудівної продукції;
- обмеженість можливостей суттєвого підвищення ефективності використання матеріальних і паливно-енергетичних ресурсів;
- високий рівень ресурсоємності виробництва та ін.

Характерна особливість виробничої діяльності підприємств машинобудування насамперед полягає у високому рівні наукоємності продукції, що виробляється (машин та обладнання). Тому, з огляду на значний вплив процесів науково-технічного та інноваційного розвитку на формування фінансового стану галузі, слід відзначити, що саме стагнація інноваційних процесів стала одним з визначальних чинників, що обумовили динаміку кризових явищ у машинобудівному комплексі. При цьому навіть впровадження сучасних форм активізації інноваційної діяльності не призводить до відчутного підвищення інноваційної активності вітчизняних промисловців. Так, наприклад, створення системи технологічних парків (інноваційних структур, робота яких спрямована на комерціалізацію й широке впровадження у виробництво наукоємних розробок) дуже незначною мірою вплинуло на обсяги впровадження інновацій.

Таким чином, негативний вплив існуючих структурних диспропорцій в економіці й у промисловості додатково посилюється через фізичне та моральне старіння основного капіталу підприємств. Так, наприклад, якщо показники зносу основних фондів у цілому по промисловості у 2001—2003 рр. становили 52—54%, то у 2014 р. значення цього показника досягало вже 63%.

Застарілість та технологічна відсталість більшості технологічних процесів, високий рівень морального та фізичного зносу основних фондів у промисловості прямо обумовлюють високий рівень ресурсоємності продукції, що виробляється та як наслідок, значні обсяги непродуктивних витрат економічних ресурсів та скорочення обсягів прибутку в системі формування фінансових ресурсів.

Однією з причин стагнації обсягів виробництва і реалізації продукції підприємств машинобудування слід вважати нестачу, у переважній більшості виробників, належних зусиль та відсутність активних маркетингових заходів щодо розширення ринку збуту машин, обладнання і комплектуючих, які випускаються. Підтвердженням такого висновку є звуження територіальної диференціації ринків збуту до меж Східної України та навіть тільки до певних областей.

З цього приводу слід зазначити, що відсутність належних зусиль щодо просування машинобудівної продукції на ринок і створення оригінальних конкурентних

переваг виступають серйозними перешкодами для збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції. Так, тільки незначна кількість підприємств спромоглися реалізувати комплекс заходів щодо сертифікації продукції за національними й міжнародними вимогами.

Для інших підприємств ключовим фактором формування конкурентних переваг на ринку до останнього часу залишалися відносно низькі, стосовно основних конкурентів, ціни на продукцію, яка випускалася. Проте цінові переваги, обумовлені відносно низькими виробничими витратами на вітчизняних підприємствах, поступово втрачають позитивність свого впливу на споживачів. Основними чинниками, що обумовлюють необхідність підвищення цін на продукцію машинобудування, є зростання вартості матеріальних і паливно-енергетичних ресурсів, а також необхідність впровадження заходів щодо оновлення асортименту та підвищення якості продукції.

Таким чином, переважне значення, яке на цей час приділяється підприємствами машинобудівного комплексу вирішенню проблем нарощення фінансових ресурсів та підвищенню їх фінансової стійкості обумовлюється як загостренням ринкової конкуренції, так і вимогами скорочення виробничих витрат, значна частка в яких належить матеріальним ресурсам та покупним комплектуючим і напівфабрикатам.

У структурі розходів підприємств галузі найбільша частка припадає саме на матеріальні витрати, питома вага яких збільшується і продовжує залишатися на достатньо високому рівні [3]. Крім того, в межах гострої необхідності модернізації техніко-технологічної бази виробництва на підприємствах галузі, слід відзначити дуже незначні обсяги накопичення амортизаційних відрахувань, які за обсягами акумуляції коштів не відповідають інвестиційним потребам підприємств.

Отже, вивчення стану фінансових ресурсів підприємств машинобудування та ступеня впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, свідчить про вкрай незадовільний фінансово-економічний стан, наслідками якого є значне скорочення ефективності використання інноваційного потенціалу машинобудівного комплексу та часткова втрата елементів наукової складової цього потенціалу. Реалізація будь-яких заходів щодо активізації науково-виробничого потенціалу буде суттєво ускладнюватися відсутністю достатніх фінансових ресурсів, що є наслідком чисельних кризових тенденцій, для подолання яких також потрібні чималі інвестиційні вкладення. З іншого боку, у галузі вже накопичений значний досвід у формі діяльності великих науково-виробничих об'єднань що є ще вагомим підтвердженням необхідності активізації інтеграційних процесів у промисловості.

Таким чином, формування фінансових ресурсів підприємств вітчизняного машинобудівного комплексу відбувається під впливом численних чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, характер змін і різноманіття яких визначають пріоритетність сфер розподілу наявних фінансових ресурсів.

Організація і управління фінансовими ресурсами підприємства здійснюється через створення спеціальної управлінської системи, стрижневими елементами якої є встановлення правил, норм, процедур, а також

ієрархічної побудови розподілу відповідальності за виконання відповідних функцій управління [4].

ВИСНОВКИ

Стан зовнішніх факторів розвитку коопераційного співробітництва вітчизняних підприємств машинобудівної галузі промисловості визначається наявністю суттєвих перешкод і ускладнень у цій сфері. Основними недоліками систем організації та управління фінансовими ресурсами підприємств вітчизняного машинобудівного комплексу є відсутність належної системи моніторингу джерел та можливостей формування фінансових ресурсів, що є наслідком тривалого негативного впливу факторів зовнішнього середовища та зниженням рівня основних показників динаміки внутрішнього середовища.

Література:

1. Васильчак С.В. Основні підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства / С.В. Васильчак, О.Р. Жидяк // Економіка АПК. — 2011. — № 10. — С. 78—80.
2. Гальчинський А.С. Інноваційна стратегія українських реформ / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, А.К. Кінах, В.П. Семіноженко. — К.: Знання України, 2002. — 336 с.
3. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Добринь С.В. Політика формування та розподілу фінансових ресурсів підприємства / С.В. Добринь // Інвестиції: практика та досвід. — 2015. — № 10. — С. 37—41.
5. Фінагін А.А. Перехід від структурних трансформацій до створення фінансової системи / А.А. Фінагін, В.В. Трубочанін // Продуктивність. — 2000. — № 4. — С. 13—16.
6. Яновский Н.А. Повышение эффективности внешнеэкономической деятельности крупного производственного комплекса: монография / Н.А. Яновский. — Донецк: ДонГУ, 2000. — 430 с.

References:

1. Vasilchak, S.V. and Zidiyak, O.R. (2011), "The main approaches to the management of financial resources of the enterprise", *Ekonomika APC*, vol. 10, pp. 78—80.
2. Galchinskij, A.S. Geez, V.M. Kinah, A.K. Seminogenko, V.P. (2002), *Innovazijna strategiya ukrainiskih refotm [The innovative strategy of Ukrainian reforms]*, Znannya Ukraini, Kyiv, Ukraine.
3. The official site of State Statistics Committee of Ukraine available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Dobryn, S.V. (2015), "Policy formation and allocation of financial resources", *Investizii: praktika ta dosvid*, vol. 10, pp. 37—31.
5. Finagin, A.A. and Trybchanin, V.V. (2000), "The transition from structural transformations to create a financial system", *Prodyktivnist*, vol. 4, pp. 13—16.
6. Yanovskij, N.A. (2000), *Povishenie effektivnosti vneshneekonomicheskoy deyatel'nosti krupnogo proizvodstvennogo kompleksa [Increase of the effectiveness of large vneshneekonomicheskoy activity is industrial complex]*, DonGY, Donetsk, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2015 р.